

Bestuursdienst

Telefoon (050) 367 89 41/ F. Mennega
Onderwerp Voortgang Life sciences

De leden van de raad van de gemeente
Groningen
te
GRONINGEN

GRIFFIE	
reg.nr.	GR08.1618041
ingek.	16 APR 2008
class.	-2.07.51
te beh. door:	GR
kopie gez. aan:	dagmail 17/4

Datum 16 APR 2008

Bijlage(n) -

Ons RO08.1602621

Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte mevrouw/heer,

Via deze brief informeren wij u over ontwikkelingen in de life sciences. Life sciences is zowel speerpunt binnen het Economisch Business Plan (EBP) als het Akkoord van Groningen. Life sciences is een breed kennis- en technologiegebied dat raakvlakken heeft naar tal van bedrijfstakken. Het gaat om kennisgebieden zoals (micro)biologie, farmacie, geneeskunde, chemie, materiaalkunde en biotechnologie. De toepassingen zijn legio, het ontwikkelen van betere medicijnen en het zo vroeg mogelijk diagnosticeren van ziekten, het ontwikkelen van nieuwe (gezonde) voedingsmiddelen, het omzetten van afvalstromen in bioenergie of het biologisch saneren van gronden.

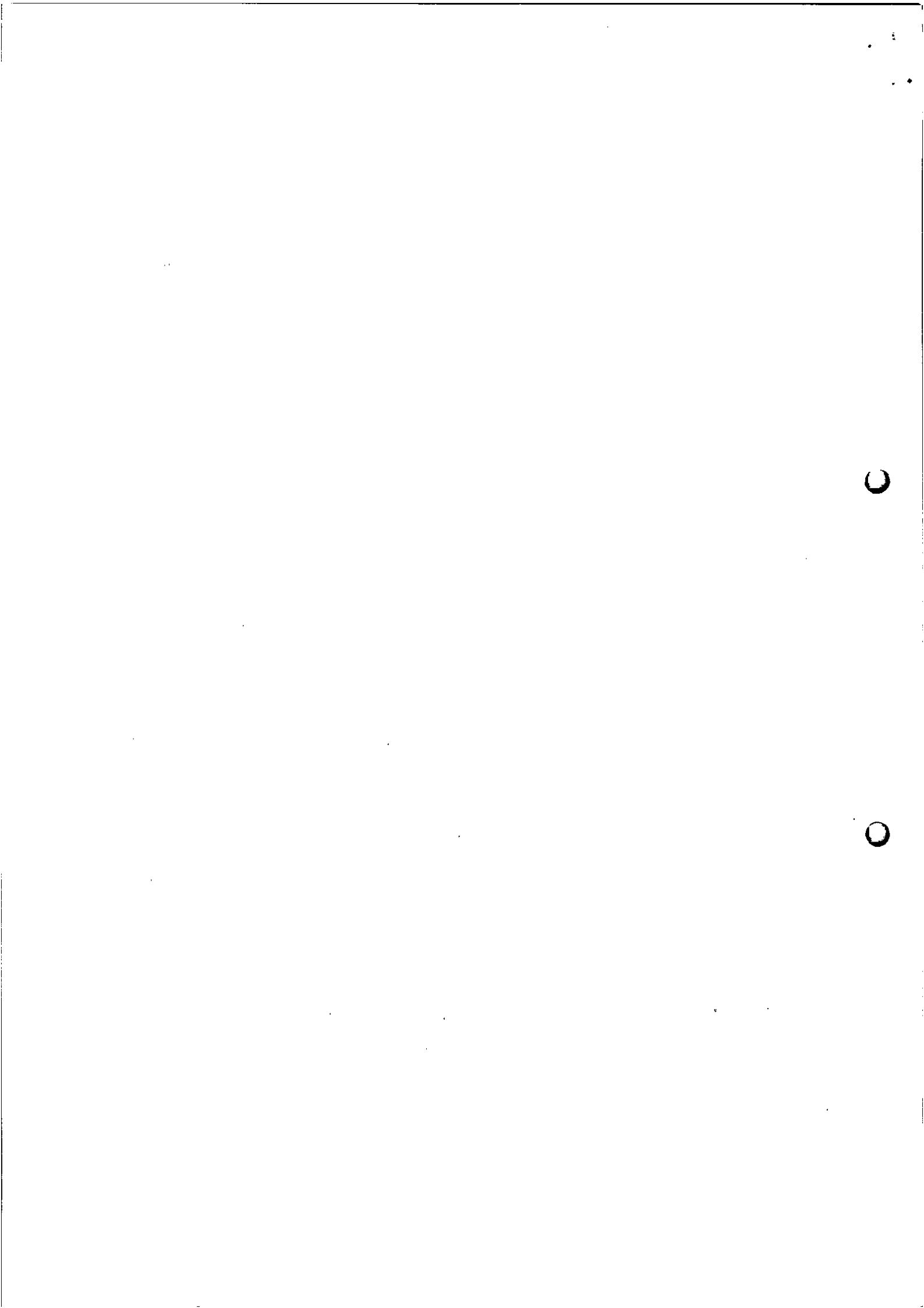
Betekenis voor de stad en regio

De life sciences sector is van belang door de werkgelegenheid en door uitstraling voor Groningen als kennis- en innovatiestad. In *Groningen Economisch Bekeken* wordt de werkgelegenheid becijferd op circa 2400 met een lichte toename in 2007. Hierbij merken wij op dat de sector lastig is te begrenzen. Het belang van de sector wordt met bovengenoemd cijfer onderschat.

Werkgelegenheid zit binnen de kennisinstellingen en bedrijven met een accent op biomedische activiteiten rondom het UMCG. Ontwikkelde kennis en producten worden toegepast in de zorgsector zelf, waardoor het een onlosmakelijk geheel vormt met alleen al rond het UMCG 8500 arbeidsplaatsen in zorg, onderzoek en bedrijvigheid. Verder is de life sciences kennis van belang voor innovaties in bijvoorbeeld de voedingsmiddelenindustrie. Deze sector telt niet mee in de cijfers van *Groningen Economisch Bekeken*.

Ook draagt het onderzoek binnen de instellingen en bedrijven in sterke mate bij aan het imago van Groningen als City of Talent, een broedplaats van kennis en innovatie. Het onderzoek draagt bij aan een positief imago en zorgt er mede voor dat er congressen plaatsvinden met hieraan gerelateerde werkgelegenheid.

Ten slotte hebben life sciences bedrijven in principe een hoog groeipotentieel en door hun exportgerichtheid een stuwend karakter (aantrekken van gelden van buiten de regio). Werkgelegenheid in de life sciences leidt tot indirecte werkgelegenheid in andere sectoren.

Beleid

Economische groei is in toenemende mate afhankelijk van het toepassen van kennis en innovatie. Bedrijven die niet concurreren op basis van de toepassing van kennis, staan onder druk door concurrentie uit lage lonen landen. In de actualisatie van het Economisch Business Plan, *Stad aan de slag* (2004), staat deze beweging naar een kennisintensievere economie als één van de belangrijkste economische trends genoemd. Als gevolg hiervan leggen wij in het economisch beleid en bij het Akkoord van Groningen een grotere nadruk op het stimuleren van kennisintensieve bedrijvigheid en innovatie. Deze bedrijvigheid heeft een hoog groeipotentieel. De keuze om binnen het EBP te focussen op een beperkt aantal speerpunten, waaronder life sciences, is er een direct gevolg van.

De life sciences sector stimuleren wij via de lijnen kennisontwikkeling, kennistransfer naar bestaande bedrijvigheid, stimulering van (door)starters en clustervorming/profilering. Voor de werkgelegenheid is het stimuleren van kennisontwikkeling van belang; de kennisinstellingen zijn immers belangrijke motoren van de stedelijke economie. Maar de uitdaging is om de opgedane kennis toe te passen in bestaande dan wel nieuwe bedrijven om groei van de werkgelegenheid te bereiken.

Uitvoering beleid

Het economisch beleid wordt langs bovengenoemde lijnen uitgevoerd door de uitvoering van projecten. Hieronder wordt een aantal projecten kort toegelicht om u een beeld te geven. De gemeente levert hier andere overheden, private sector en de kennisinstellingen een bijdrage in de projectkosten.

Stimulering (door)starters

Voor het stimuleren van (door)starters zijn twee projecten opgezet, te weten de Business Generator Groningen en het Kennisconversiefonds. De Business Generator Groningen is een initiatief van UMCG en RUG dat tot doel heeft op een gestructureerde wijze binnen de kennisinstellingen te zoeken naar commercieel interessante kennis, hier ondernemers bij te zoeken, ondersteuning te bieden op het gebied van octrooien en businessplannen en zogeheten pre seed financiering te verlenen. Op dit moment zijn nog geen kwantitatieve resultaten te geven. Dit initiatief met een totale begroting van circa € 5 miljoen voor vier jaren, dat vanuit het EBP en het Akkoord van Groningen met € 200.000 wordt ondersteund, stimuleert het proces om de kennisinstellingen naast hun oorspronkelijke kerntaken, onderzoek en onderwijs, in toenemende mate ook de kennis te vercommercialiseren. Wij hebben uw raad in de vergadering van 23 mei 2007 geïnformeerd over de voortgang van het Akkoord van Groningen. Hierbij heeft uw raad ingestemd met het bestedingsvoorstel voor het budget Kennisontwikkeling. Hieruit is een bijdrage aan de Business Generator beschikbaar gesteld.

Het Kennisconversiefonds is vanuit de RUG opgericht, omdat technologiebedrijven in de beginfase moeilijk kapitaal kunnen aantrekken. Met ondersteuning van provincie, SNN is er een fonds gecreëerd, waarmee naar verwachting circa 15 (door)startende

bedrijven worden ondersteund. Dit fonds is aanvullend aan de pre seed financiering van de Business Generator. Dit moet op termijn doorgroeien naar 100-200 nieuwe arbeidsplaatsen. Vanuit het EBP is een bijdrage van € 300.000 verleend op een totale begroting van € 3 miljoen.

Kennisontwikkeling en-transfer

Een voorbeeld van een project, gericht op kennisontwikkeling en -transfer, is het Carbohydrate Competence Center. De kennisinstellingen hebben zich met onder andere Cosun, Avebe en Friesland Foods verenigd in een centrum dat onderzoek gaat doen op het gebied van koolhydraten. Het onderzoek is zowel gericht op voeding en gezondheid als op duurzame energie en moet gaan leiden tot innovatie en vernieuwing bij bedrijven en daarmee tot een versterking van de concurrentiepositie en het bieden van perspectief voor de landbouwsector. Het onderzoeksprogramma heeft in de eerste fase een begroting van € 17 miljoen. Vanuit het EBP wordt € 200.000 bijgedragen. Met een brief d.d. 28 februari 2007 hebben wij uw raad hierover geïnformeerd.

Nieuwe ontwikkelingen

Belangrijkste ontwikkelingen voor de komende jaren zijn 1) het opzetten van een noordelijk life sciences cluster en 2) het versterken van de sector door nieuwe projecten gericht op kennisontwikkeling en kennistransfer vanuit de kenniscentra.

Ad 1) Ontwikkeling Noordelijk Life sciences cluster

Groningen heeft zich een aantal jaren geprofileerd als Biomedcity. Het is echter tijd voor het opzetten van een life sciences cluster dat zowel inhoudelijk als geografisch breder is dan Biomedcity.

Er is een aantal redenen om een noordelijk cluster op te zetten. Uit nationale analyses blijkt een gering organiserend vermogen in deze sector. Noordelijke bedrijven, kennisinstellingen en overheden erkennen dat er:

- binnen de sector onvoldoende afstemming is tussen acties van bedrijven, kennisinstellingen en overheden waardoor synergie ontbreekt;
- onvoldoende structurele onderzoeksrelaties zijn tussen kennisinstellingen en het bedrijfsleven;
- de (inter)nationale profilering onvoldoende is waardoor het moeilijker is bedrijven, subsidiegelden en hooggekwalificeerd personeel aan te trekken of te behouden;
- er veel life sciences gelieerde bedrijvigheid en onderzoeksmassa is maar dat een samenhangende visie ontbreekt en dat potenties hierdoor onvoldoende worden benut.

Voor het bepalen van een kansrijk samenbindend thema is een aantal uitgangspunten gehanteerd. Het cluster moet onder meer voldoende kritische massa hebben, aansluiten bij bestaande sterkten en strategische kennisinitiatieven en aansluiten bij nationale beleidsagenda's. Op basis van deze punten lijkt een geïntegreerde benadering van gezondheid, in alle levensfasen, een kansrijke focus. Dit sluit naadloos aan bij de focus van het UMCG op 'Healthy ageing'. Ook afgewogen tegen andere nationale

initiatieven lijkt deze benadering vernieuwend en onderscheidend. Er is duidelijk aansluiting bij de huidige beleidsagenda's (beheersing kosten gezondheidszorg, duurzaamheid).

Het verder te ontwikkelen cluster zal zich o.a. richten op gezonde voeding, innovatie in de zorg, medische apparaten, ontwikkeling van medicijnen en diagnostica. Het gaat om het opzetten van een research netwerk van bedrijven en kennisinstellingen dat ook duidelijk rekening houdt met behoeften van de consument. In nauwe samenspraak met bedrijven en kennisinstellingen zal het verder ontwikkelen van het cluster worden opgepakt.

Aan een aantal sleutelbedrijven uit de sector is de vraag voorgelegd hoe het noorden scoort op een aantal kritische succesfactoren voor clusterontwikkeling. De geïnterviewde bedrijven ervaren een groot verschil tussen de gewenste en de daadwerkelijke situatie bij bijvoorbeeld de succesfactoren toegang tot R&D kennis en personeel, visie en herkenning van Life sciences in Noord-Nederland en toegang tot markten. Uit deze interviews en gesprekken met bedrijven, kennisinstellingen en diverse (semi-) overheden is gebleken dat de urgentie voor het opzetten van een noordelijk cluster groot is.

Op dit moment zitten we in de fase dat bedrijven worden benaderd actief deel te nemen aan het cluster, zowel wat betreft de aansturing en verdere ontwikkeling als het deelnemen in concrete projecten. De verdere ontwikkeling van het cluster wordt getrokken vanuit de Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij.

Het cluster moet eerst regionaal goed georganiseerd te zijn waarna strategische allianties aangegaan kunnen worden met andere clusters in Nederland en de rest van Europa bij zowel de verdere ontwikkeling van het cluster als het in de toekomst aangaan van allianties zal gekeken worden naar life sciences regio's in Noordoost Europa zoals Hamburg en Medicon Valley (Zuid-Zweden/Denemarken).

Ad 2) Kennisontwikkeling- en kennistransfer

Het UMCG heeft als focus Gezond ouder worden (Healthy Aging). Het UMCG wil hier een sterke positie verwerven door het opzetten van een Europees instituut, waar onderzoek wordt gedaan naar veroudering en het verder ontwikkelen van de biodatabank Lifelines. In Lifelines worden de gegevens van grootschalig bevolkingsonderzoek naar gezond ouder opgeslagen en geanalyseerd in een van de grootste biodatabanken ter wereld. Dit moet nieuwe informatie opleveren, welke factoren van invloed zijn op het gezond ouder worden. Naast het belang van de ontwikkeling van fundamentele kennis naar ouderdom en ouderdomgerelateerde ziekten is deze focus van belang, omdat dit zal leiden tot commerciële toepassingen, het aantrekken van aanverwante bedrijven en het ontstaan van nieuwe bedrijven vanuit de kennisinstellingen. Groningen wordt hiermee een interessantere vestigingsplaats door deze ambitieuze projecten. Daarnaast zijn er bij de RUG projecten in ontwikkeling gericht op het koppelen van nieuwe life sciences kennis en technologie aan bedrijven, bijvoorbeeld op het gebied van bioenergie.

Deze projecten zullen een beroep doen op noordelijke subsidiemiddelen van Koers Noord en het Operationeel Programma EFRO en het Ruimtelijk Economisch Pakket Zuiderzeelijn.

Afsluitend

Met een aantal in uitvoering zijnde projecten, een groot aantal initiatieven dat in ontwikkeling is en de aanwezigheid van een aantal subsidieprogramma's die deze initiatieven financieel kunnen ondersteunen, zou de komende jaren een duidelijke slag gemaakt kunnen worden om de sector te versterken en te zorgen dat Groningen nog meer een broedplaats wordt van kennis en innovatie met een sterkere economische structuur.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders
van Groningen,

De burgemeester,

De secretaris,

10

